

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An votum Religionis impediat matrimonij, sponsaliorumque contractum,
obligetque ad castitatem seruandam. punct. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

non impediētib; , solum enim petit, vt decursu vnus anni religio probet nouitium, & nouitius religionem. Quoad causas verò, ex quibus probata religio relinqui possit, nihil disponit, sed dispositioni iuris naturalis remittit; ac proinde ingrediētem liberum relinquit, vt si velit se voto alstringere ad perseverandum possit, sin minus maneat in ea dispositione, qua erat ante ingressum. Alias si probatio impediret hanc obligationem perseverandi oram ex voto proficendi, & iam impediret obligationem perseverandi oram ex voto simplici religionis, cum ex vi illius non possit deseri religio, que commoda, & facilis inuenta fuerit; cum tamen nullo voto intercedente optime possit relinqui absque vlla culpa ob aliquem honestum finem.

9. Verum an de facto, quoties votum perseverandi religionis, seu proficendi emittis, obligatus sis perseverare, tamen religio tibi incommoda, & difficilis valde appareat? Satis controuersum est. Communis sententia affirmat te obligatum esse. Sic D. Thomas, Caietan. Nauar. Azor. Couar. Sanch. & alij num. præcedenti relati. Moutentur; quia sic vouens intendit se amplius obligare, quam si solum religionem voueret; & aliis non ea forma votum emitteret, neque voto religionis emisso illud votum superadderet. At votum proficendi non potest amplius obligare, quam votum religionis, nisi obliget ad amplectendam religionem esto incommoda, & difficilis appareat. Ergo dicendum est ad hoc obligare. Ceterum verius censeo eo solum casu perseverandi amplius obligare quam votum religionis, cum vouens satis cognoscit obligationem voti religionis, & ea supposita superaddere intendit nouam obligationem quod manifestè conuincit fundamentum communis sententia. Sed quia id rarum est (raro enim religionem vouentes cognoscunt vi illius voti obligatos esse proficere, si religio inueniatur, facilis, & consentanea; raroque ex voti perseverandi intendunt in regione perseverare, si difficilis, & incommoda appareat) ea de causa votum perseverandi communiter emissum non est præsumendum voto religionis obligationem superaddere sed eandem amplius explicare: Sic expressè vltra Doctores in principio huius questionis relator docet Suarez tom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 4. n. 8. & meo iudicio eam defendit Sanchez esto inuitus dicto cap. 16. num. 82. Quatenus asserit votum perseverandi non obligare, si aliquam magni momenti difficultatem in religione experitur tempore voti ignoratam, aut alia notabilis difficultas superueniat. Sed ob nullam aliam rationem voto religionis ligatus deserere religionem potest nisi quia religionem difficilem grauius experitur, quod tamen tempore voti prorsus ignorabat. Ergo votum perseverandi nullam in sententia Sanchez obligationem superaddit voto religionis. Quod verò regulariter vouentes non sint censendi se velle obligare amplius voto perseverandi, quam voto simplici religionis. Sic proba. Quia velle perseverare sub conditione, quod religio grauius incommoda, & difficilis visa non fuerit, est maxime Tridentin. conforme, quod hunc statum amplectentes liberos esse voluit. Est item religioni maxime expeditus, quippe ea via religioni viles sunt, & in virtute proficiunt. Ergo sic est præsumendum. Præterea in votis stricta interpretatio faciendâ est, neque imponenda est obligatio absque grauissimo fundamento. At nullum est fundamentum firmum, vt vouentibus perseverantiam imponatur tantum onus, vt in religione grauius difficili, & incommoda perseverent siquidem satis hoc votum explicari potest de perseverantia in religione, si bona fide probata inueniatur facilis, & consentanea. Ergo ex voto perseverandi non amplius quam ex voto religionis obligantur, tamen id clarius explicent.

10. Hinc deducitur, qualiter voto perseverandi ligatus, si religionem, quam ingressus est, iuste deserat, vel ab ea ob morbum, vel parentum necessitatem, vel aliam ob causam expellatur, obligatus sit cessante impedimento iterum eam petere, vel si impedimentum non sit commune aliis religionibus, ea de certa aliam religionem ingredi?

Et quidem si probabilem sententiam sequamur. Votum perseverandi strictius non obligare, quam votum religionis; constat ex dictis te liberum esse ab obligatione voti, modo impedimentum, ob quod deseris religionem, vel ab ea expelleris non annullat ingressum; quia eo casu reputandum est, ac si nunquam ingressus fuisset. At stante communis sententia votum perseverandi strictius obligare, quam votum religionis, eadem communis sententia affirmat te obligatum esse iterum petere illam religionem si spes sit in ea fortè recipiendum, vel aliam, si votum fuit religionis in genere, & perseverandi in ea. Sic docuit expressè Sanchez lib. 4. cap. 16. num. 82. Layman lib. 4. summ. tract. 5. cap. 6. num. 13. Nauar. cap. 12. n. 46. & lib. 3. consil. 21. num. 10. de voto Bonacina tom. 3. disp. 4. quest. 2. punct. 5. §. 6. n. 22. Ratio est, quia nos solum vouisti ingressum, sed perseverantiam, à cuius executione temporale impedimentum te liberare non potest, nisi dum ipsum durat. Ergo eo cessante astringi debes.

Cæterum satis probabile censeo in supradicto casu te voto satisfecisse, neque obligatum esse iterum ingredi. Sic docuit Suarez tom. 3. de Religione lib. 4. c. 4. num. 15. Et me cur ratio conuincit. Quia vouens proficere, non debet præsumi se voluisse obligare omnibus modis, & viis quibus possit esse professio, sed solum præsumi debet se voluisse obligare ad proficendum, si receptus semel in probatione per ipsum non fuerit; quia hic modus obligationis benignior est, & Ecclesie stylo conformis. Ergo assumpta probatione, si iuste egrediarur, vel à Prælato expellatur, voto sufficienter satisfecit. Deinde votum religionis, & votum perseverandi in religione, vota sunt de professione faciendâ, & licet votum perseverandi amplius obliget, quam votum religionis, quia obligat ad grauius difficultates superandas. At non videtur quia ratione obliget ad illas superandas non solum in vna probatione, sed in omnibus possibilibus.

PUNCTUM V.

An votum religionis impediatur matrimonij, sponsaliorumque contractum, obligetque castitatem seruandam?

SUMMARIUM.

1. Votum religionis per se ad castitatem non obligat.
2. Impedit valorem sponsalium, & licitum matrimonij contractum.
3. Si eo voto non obstante matrimonium contrahatur, obligatio non consummatur.
4. Quid si votum emittatur matrimonio consummato?

1. **C**ertum est votum religionis per se non obligare ad castitatem; quia non est votum castitatis, sed est votum assumendi statum continentem castitatem; ac proinde votum religionis est non votum castitatis promissa, sed promittenda: ea de causa violatio castitatis nunquam est directè contra huiusmodi votum indirectè tamen potest aliquando esse, cum est occasio, ne votum executioni mandetur, vt statim dicam.

2. Quapropter votum religionis obligat, ne illo ligatus contrahat sponsalia, reddique ipsa sponsalia nulla; quia Deo promissus, & dicatus non potest se alteri nec licet, nec validè promittere, & dicare, vt colligitur manifestè ex cap. ruris, qui Clerici, vel vouentes, & tradit in præfati Suarez tom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 5. in fine. & est omnium. Deinde impedit ne licitè matrimonium contrahatur, esto validè contrahi possit. Et quidem si contrahatur animo consummandi; clarum est esse mortale peccatum, cum assumatur status impediens religionis ingressum. Si verò contrahatur animo non consummandi. Sed statim aduolandi ad religionem, etiam existimo regulariter esse illicitum ob periculum consummationis, ob deceptionem alterius contrahentis, vt multis allegatis probat Ioan. Gutierrez tract. de matrim. cap. 25. num. 4. Dixi regulariter, nam si ad legitimum prolem, honorandamque concubinam ex eius consensu absque periculo consummandi contraheretur matrimonium, animo transeundi statim ad religionem nullum esset peccatum in tali contractu. Ioan. Gutierrez. c. 25. n. 1.

3. Quod si non obstante voto matrimonium contrahatur, obligatio illud non consummare non solum petendo, sed nec reddendo; quia obligatus non te reddere inhabilem ad votum exequendum. Quod de priori bimestri & res manifesta, cum eo tempore possis, & debeas religionem suscipere. Sanch. in numeros referens lib. 9. de matrim. disp. 33. num. 14. Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 5. num. 47. Illo autem bimestri transacto, si ab altero coniuge non petatur debitum, debes religionem ingredi. Quia obligatus es, dum coniux petitioni debiti non contradicit. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 4. c. 5. num. 7. Sanch. lib. 9. de matrim. disp. 13. num. 14. At si coniux contradicit debitum petendo, cedo te obligatum esse eius petitioni annuere. Quia transacto bimestri habet ius petendi debitum, neque impediri potest occasione religionis assumentis. Alias non solum bimestre esset à iure concessum pro deliberando de religionis ingressu, & exculando coniuge à debiti redditione, sed longius tempus. Suar. loco allegato n. 8. & sequentibus. Neque ex eo quod aliquo, vel longo tempore post bimestre differatur petitio, inferatur postea petente coniuge, antequam religionem ingrediaris, te obligatum non esse concedere, nam cessare à petitione debiti, non est se priuare iure petendi, quando placuerit, neque est concedere tibi licentiam, vt negato debito postulato religionem assumas: Consummato autem matrimonio, & reddere, & petere potes. Quia votum religionis solum obligat ad religionem, cum illam assumere potes, quod post consummatum matrimonium fieri necquit absque coniugis consensu, vel diuortio in perpetuum celebrato. Suar. tom. 3. lib. 4. cap. 4. numer. 6. Sanch. lib. 9. de matrim.

rimon. *disp. 33. n. 15. & disp. 35. n. 30. & in priores Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 5. n. 47. in 2. edit.*

4. Si votum religionis emittatur post matrimonium consummatum distinguendum est; an fuerit emissum ex licentia coniugis, vel absque illa, an impendatur tempore matrimonij, vel obligatione ipsius dissoluta? Si ex licentia coniugis fuerit emissum obligabit ad sui executionem servatis conditionibus a iure praescriptis eo casu, quo vnus ex coniugibus religionem ingreditur: quia est votum de re licita. At si hae conditiones non seruentur. Licentia data nullius est momenti, quoad voti obligationem indicandum est de illo voto, ac de voto religionis emisso sine licentia coniugis. Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 36. num. 1. Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 5. numero 47.* Quod si votum religionis emittatur absque licentia coniugis impendendum tamen tempore dissoluti matrimonij, vel diuortij, elatum est validum esse, & obligatorium: Quia est de re omnino licita, & honesta, qualis est religionis ingressus tempore habili. Sanchez lib. 9. de matrim. *disp. 35. num. 12. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 5. num. 47.* Si vero emittatur impendendum absque coniugis consensu tempore quo matrimonij obligatio in sua vi persistit. Suarez *rom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 5. numero 3.* Censet validum esse, & obligare ad religionem coniugis postea consentiente, vel ea defuncta. Moneatur quia res promissa, scilicet religio honestissima est, est modus sub quo promittitur, fuerit inpossibilis Ergo sublato illo modo promissum obligat: Quia vile per inutile non vitatur. Deinde quia qui obligatur ad religionem sine consensu coniugis, a foriori obligabitur illa consentiente, vel defuncta. At verius est rae votum nullum esse, nulla neque inducere obligationem: quippe est de re illicita, & impossibili. Nam licet assumptio religiosi status ex se licita sit, & honesta; atamen facta a coniuge ab eius consensu illicita est, & impossibilis; si ergo per illud votum non religio absolute promittitur, sed sub ea circumstantia, plane est promissio de re iniqua, & impossibili, sicut si coniux alteri coniugi promitteret relationes recipere, tempore quo ab Ecclesia sunt prohibita, promissio nulla esset. Regula vero vile per inutile non vitatur, intelligi debet, quando ad iniucem separantur; scilicet si nihil ex re promissa vtile remanet: Sic tanquam certum tradit Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 35. num. 12. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 5. num. 47. in 2. edit. Bonac. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 6. num. 8.* Et satis colligitur, ex *equi. an. cap. placet. de consensu coniugum.* Verum si votum emittatur de religione assumenda absolute, validum erit. Quia dum contractum non constat, praesumendum est emitti pro tempore habili: Haec enim praesumptio & facit valorem actus, & culpam a voto excludit. Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 35. n. 13. Suarez. rom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 5. num. 2.* Qualiter autem hoc votum religionis dirimat spontanea tract. de matrimon. dicendum est.

PUNCTUM VI.

An voto Religionis satisfaciatur Episcopatu assumpto?

SUMMARIUM.

1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Voto religionis non sit satis assumptione Episcopatus.
3. Conuenitur sinistra interpretatio ad textum in c. per tuas, de voto, quam adhibet Henriquez, & alij.
4. Voto religionis ligatus peccat grauius, si Episcopatum accipiet.
5. Ligatus voto religionis acceptans Episcopatus collationem, obligatus est petere a Pontifice licentiam renouandam.
6. An tenearis petens licentiam votum manifestare? Negat Sanch.
7. Verius est oppositum.
8. Fit satis contrarius.
9. Potest hic Episcopus voti religionis dispensationem petere.

1. Ratio difficultatis est, quia Episcopatus est status perfectior statu religioso, vt omnes Doctores tradunt, & latissime probat Suar. *rom. 3. de Religione, lib. 1. c. 15. 16. & principiis 18.* Et colligitur satis ex *licet de Regularibus c. veniens de iureiur.* Sed votum non infringit qui in melius commutat, & peruenit 2. de iureiurando. Ergo non violat votum religionis qui illud in assumptionem Episcopatus commutat; sicut non violat votum laxioris religionis, qui strictiorem ingreditur, neque votum strictioris qui professionem facit in laxiori: Sic docent Abbas, Henriquez, Anon. in c. per tuas de voto, probabile censet Henric. lib. 10. de Sacram. ordinis c. 32. in fine. Tradit expressè Manuel Rodriguez *tom. 2.*

summ. c. 6. num. 6. Eman. Sa verbo Episcopus num. 2. in verba que edit.

1. Ceterum omnino tenendum est voto religionis non satisfieri assumptione Episcopatus: Sic docent D. Thom. 2. 2. q. 189. *art. 3. ad 1. & ibi Caiet. Syluest. verbo votum 3. quaest. 9. & verb. Religio 2. q. 20. Azor. 1. p. lib. 11. c. 16. q. 2. & c. 22. q. vlt. Sanch. lib. 4. c. 17. num. 5. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 19. n. 9. & segg. Laym. lib. 4. summ. tract. 5. c. 6. q. vlt. & alij plures apud ipsos. Et sumitur manifestè ex c. tuas 10. de voto, vbi de quodam, qui votum solemne religionis fecerat, hoc est in praesentia plurimum, neque suo tempore impleuerat, sed transgressor voti existens ad regiam Ecclesiae Hebenensis vocatus, fuit responderet Innocent. III. ab ipso consultus; si tuam sanare desideras conscientiam regimen resignes Ecclesiae memoratae, ac reddas altissimi vota. Quod si capitulum eiusdem Hebenensis Ecclesiae te postmodum canonicè duxerit eligendum electionem recipere poterit de te factam. Ex cuius textus decisione manifestè colligitur voto religionis non esse satisfactum, siquidem Pontifex supponit conscientiam illius Episcopi laetam existere, & religionem Episcopatus redditioneque voti sanandam esse. Si autem assumptione Episcopatus vtote status perfectioris, voto religionis fieret satis, nullum votum teneretur Episcopus reddere, sicut non teneretur, qui in melius votum commutat, neque eius conscientia ob hanc commutationem esset laesa.*

2. Neque verum est quod tradit Henric. *d. c. 32. nu. vlt. in comm. liti. & Emanuel. d. c. 6. n. 6.* Pontificem loqui de consilio, non de precepto moti illis verbis. Nos autem tunc discretionem consulimus. Quia repugnat textui supponenti conscientiam Episcopi laetam esse, indigetque citatione; quod dici non potest ob omissionem rei ad consilia Euangelica pertinentis. Quare licet Pontifex consulat; consulit tamen rem alias praecipiam, & iure diuino debitam; tamen ipse nolit positiuo precepto ad eius executionem obligare. Neque item est verum, quod tradit verique Eman. *supra* illam decisionem esse specialiter: quod ille Episcopus non solum votum emiserat in Gratianopolitana Ecclesia habitum suscipiendi, sed etiam in manibus Praelati ipsius Ecclesiae promiserat infra duos menses postquam ab Apostolica sede redisset votum impleturum. Quae promissio, quia videtur homini facta assumptione Episcopatus non commutatur. Non inquam verum est, quia esto in manibus Praelati promiserit infra duos menses votum impleturum, Praelato tamen non promissit, sed Deo. Est esto Praelato promissit, subintelligenda erat conditio, nisi statum meliorem assumeret, vt in promissione facta alteri de matrimonio contrahendo contingit. Minus bene procedunt Abbas, Anton. & Henriquez, cum dicunt Pontificem consuluisse Episcopatum dimittere, & religionem suscipere, eo quod in peccato mortali transgressionis voti Episcopatum assumpsisset, neque bono zelo, sed ambitione ductus. Nam haec sine vilo fundamento sine excogitata, & contra dispositionem iuris communis nunquam praesumentis delictum, nisi manifestum sit. At in praesenti manifestum non est. Nam esto ante assumptionem fuerit voti facti transgressor, quia tempore signato non impleuit, at illius culpae poenitere poterat, cum Episcopatum assumpsit, si assumptio Episcopatus est voti satisfactio: sicut qui laxiorem religionem promiserat ingressurum infra duos menses, neque impleuit, & postea poenitentia ductus ingreditur strictiorem. Deinde esto concedamus ambitione ductum, & cum peccato mortali illum Episcopatum assumpsisset; non inferitur votum religionis extinctionum non esse assumptione Episcopatus; vt potestatis exercitio; quia ob peccatum mortale valor illius assumptionis non perit, neque casu redditur. Si ergo post assumptionem Episcopatus votum religionis reddendum est, clare inferitur Episcopatu non extingui. Non minus a veritate discedit Hostiensis, & Ioan. Andreas. Assumantes (esto sub dubio) decisionem Pontificis processisse ob conscientiam erroneam illius Episcopi; quia existimabat obligatum esse renouare Episcopatu, & votum religionis impleere, vel vt alij dicunt ad vitandum scandalum ortum ex transgressionem voti. Quia si id verum esset, potius debebat Pontifex veritatem declarare, & manifestare populo nullam esse obligationem implendi votum, vt pote quod erat sufficienter impletum, quam occasionem praebere confirmandi Episcopum in suo errore, & populum in scandalo. Nam ex hac manifestatione, & declaratione populi scandalum sedabatur, & Episcopus veritatem agnoscebat. Sicut ergo firma decisio illius textus, & nostrae conclusionis veritas assumptione Episcopatus non impleri votum religionis. Ratio vero est, quae simul est solutio contrariae rationis. Nam esto Episcopatus sit status perfectior, quam religiosus. At nemini est perfectius illam assumere (extra casum vigentis necessitatis Ecclesiae. Tum quia supponit assumptionem esse summè perfectum, iuxta illud Pauli. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, &c. Quod de se nemo debet praesumere. Tum ob pericula elationis, quae in illo monere adfunt. Tum quia non est medium ita aptius ad perfectionem propriam, sicut est status